

Natuurinclusieve Landbouw

25 september 2017

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

Inhoud

1. Aanleiding en doelstelling
2. Afbakening
3. Boeren in Balans certificaat
4. Vervolgstappen

Aanleiding en doelstelling

Achtergronden

- Missie vereniging

Een gebiedsgerichte vitale landbouw die vervlochten is met het cultuurhistorische landschap met bijbehorende natuurwaarden.

- Natuurinclusieve landbouw

- Staatssecretaris

Daarbij staat de driehoek vergroening, agrarisch natuur- en landschapsbeheer en collectieven centraal, maar worden ook ideeën meegenomen over een meer natuurinclusieve landbouw en over verdienmodellen voor een dergelijke landbouw, zoals de levering van ecosysteemdiensten. (Kamerbrief (nov 2016) staatssecretaris Van Dam; aanpak weidevogels)

- Provincie Fryslân

Een omgeving met landbouw en natuur in balans

- Bottom up (Kening fan 'e greide, Living Lab)

Project

- Doel
  - Behoud gebiedsidentiteit d.m.v. bieden toekomstperspectief
  - Ontwikkelen van NIL bedrijfssystemen
- Beoogde resultaten
  - Benoemde NIL verdien- / bedrijfsmodellen
  - Uitgewerkte subsidie-aanvraag voor uitwerking modellen

Afbakening

Natuurinclusieve landbouw

- Kenmerken (www.groenkennisnet.nl)
  - Actief zorgen voor landschap en specifieke soorten
  - Minimaliseren impact op omgeving
  - Beter benutten natuurlijke processen
- Moet meer zijn dan wettelijk
- Beweging voor landbouwsector als geheel met keuzemogelijkheden
- Ook los van ANLB mogelijk

Verdienmodel

- Kansrijk voor implementatie in bedrijfsvoering
- Stabiël produceren met behoud en/of versterking van verdien capaciteit (inkomen)
  - Langjarig (20 jaar)
  - Minder afhankelijk externe factoren (subsidies, regelgeving, politiek, etc.)

Verdienmodellen

Resultaten marktconsultatie en verkennende gesprekken

- Erg beperkt
  - Term Natuurinclusief nog weinig inhoud
  - Markt- en keten: begint een thema te worden, maar beperkt bezig met de middellange termijn
  - Boeren: Argwaan uit onbekendheid
  - Belemmeringen en ontbrekende faciliteiten
  - Meervoudige aanpak (overheid, markt, landbouw)
- Betaling via markt beperkt mogelijk
  - Proces van lange adem
  - Is niche of 'sigaar uit eigen doos'
  - Macht inkooporganisaties

Mogelijke verdienmodellen

- Voorsorteren op toekomstige wet- en regelgeving
- Invulling geven aan (toekomstige) subsidiestromen
- Lagere Waterschapslasten
- Goedkopere financiering
- Hogere prijs (primaire) product
- (Kostenbesparing door natuurinclusief boeren)

Aantonen natuurinclusieve bedrijfsvoering

- Geen kwestie van wel / niet natuurinclusief, maar een schaal van natuurinclusiviteit
- Certificering natuurinclusief boeren
  - Vrijwilligheid
  - Keuzepalet en flexibel (voor iedereen er wat in)
  - Borging van kwaliteit en natuurinclusiviteit
  - Nationale aanpak
  - Behoud regionale identiteit / gebiedsspecifieke invulling
  - Mogelijkheid te onderscheiden
  - Level playing field binnen en buiten maatschappelijk waardevolle gebieden
  - Beperkte administratieve lasten (en één keer!!)
  - (Opschaalbaar van bedrijfs- naar gebiedsniveau)

Naar een Boeren in Balans score

<u>Kenmerk</u>	1] Natuur en landschap integreren (biotisch)					2] Benutten van natuurlijke processen (biotisch en abiotisch)		3] Negatieve effecten minimaliseren (abiotisch)			
<u>Criterium</u>	a. Heeft areaal natuur op het bedrijf (passief)	b. Heeft elementen die het landschap en cultuurhistorie versterken	c. Houdt bij de bedrijfsinrichting rekening met soorten	d. Houdt bij de bedrijfsvoering rekening met soorten (actief) (boven de arond)	e. Houdt in de bedrijfsvoering rekening met bodemleven	a. Maakt gebruik van duurzame energie	b. Maakt gebruik van functionele agrobiodiversiteit	a. Minimaliseert negatieve effecten op bodem en water	b. Minimaliseert negatieve effecten	c. Minimaliseert negatieve effecten op klimaat	d. Minimaliseert negatieve effecten op landschap
<u>Maatregel</u>											
braakland											
grasland met rustperiode				x							
kuikenvelden				x							
plas-dras	x	x		x							
Kruidenrijke akker(rand)	x	x		x							
Houtwal	x	x		x					x		
Elzensingel	x	x		x					x		
kleinschaligheid		x									
vleermuiskasten				x			x				

Een gebiedseigen certificaat

- Eén certificaat voor meerdere markten
- Totstandkoming d.m.v. gebiedsproces
  - Samenwerkende partijen in de regio
  - Vraag en aanbod (betalingsbereide en bevoegde partijen)

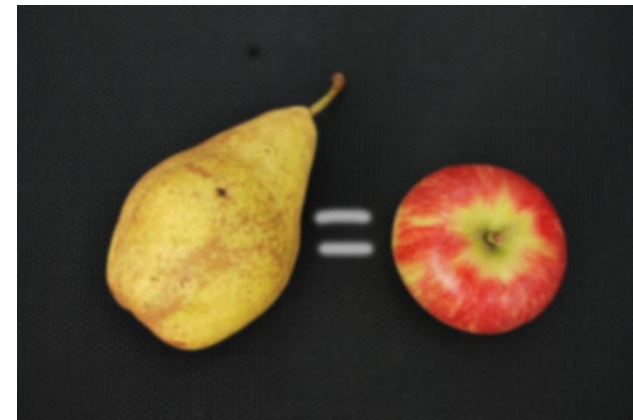

<u>Criterion</u>	<u>Gebieds- invulling</u>		<u>Telt mee voor verdienmodel</u>				
	NFW open	NFW besloten	Hogere prijs product	Ondernemingsruimte	Subsidiestromen (GLB)	Korting op financiering	Lagere waterschap slaten
<u>Maatregel</u>							
Braakland	x	x	nee	ja	ja	ja	ja
grasland met rustperiode	x		ja	ja	ja	ja	nee
Kuikenvelden	x		ja	ja	ja	ja	nee
plas-dras	x		ja	ja	ja	ja	nee
Kruidenrijke akker(rand)	x	x	ja	ja	ja	ja	ja
Houtwal		x	ja	ja	ja	ja	nee
Elzensingel		x	ja	ja	ja	ja	nee
Kleinschaligheid		x	ja	ja	ja	ja	nee
Vleermuiskasten	x	x	ja	ja	ja	ja	nee

De Boeren in balansscore

- Van appels & peren naar appels & appels (= punten per maatregel)
  - Maatregelen gemeten in verschillende eenheden
  - Nestkasten versus vlakdekkend beheer
  - Wegingsfactoren o.b.v effectiviteit of kosten maatregel
  - Maatschappelijke en wetenschappelijke concensus meetmethode en gewichten
- Schaal bedrijf van invloed
- Resultante = Bedrijfsscore
- Waarde uitdrukken in:
  - € ha toeslag GLB na 2020
  - Toeslag melkprijs
  - Lagere waterschapslasten
  - Toegang tot financiering en lager financieringslasten
  - Productieruimte

Vooruitzicht

- *Fase 1 (ANNO)*
  - *Ontwikkelen raamwerk certificaat*
- *Fase 2a t/m eind 2017 i.s.m. ILM en ELAN (POP aanvraag)*
  - Verankering certificaat (is voedingsbodem aanwezig)
    - Achterban
    - Regio
    - Landelijk (toekomst GLB)
  - Cases NFW, ILM en ELAN
- *Fase 3:*
  - Toekomst GLB
    - Proefdraaien en door ontwikkelen op inhoud en instrumenteel
  - Proeftuin
    - Overige verdienmodellen verder onderzoeken

Dank voor uw aandacht

Meer informatie:

Wouter Rozendaal

wrozendaal@noardlikefryskewalden.nl

06 – 265 18 693